

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Łódzka Delegatura w Łodzi

LLO.411.1.8.2025

DLO.411.7.11.2026

PROJEKT

Pan
Robert Małolepszy
Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej w
Parzęczewie

Wystąpienie pokontrolne

I/25/001

**Realizacja obowiązków w zakresie zbiorowego
zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na
teranch gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w
województwie łódzkim**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Zakład Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie¹, ul. Południowa 5, 95-045 Parzęczew

Kierownik jednostki kontrolowanej

Robert Małolepszy, Dyrektor ZGK, od 10 marca 2015 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

Realizacja zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków

Okres objęty kontrolą

Lata 2022-2025, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały wpływ na działalność kontrolowanej jednostki w okresie objętym kontrolą

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Łódzka Delegatura w Łodzi

Kontroler

Rafał Piotrowski, specjalista k.p.,
upoważnienia do kontroli nr: LLO/117/2025 z dnia 4 grudnia 2025 r., DLO/6/2026 z dnia 2 stycznia 2026 r. i DLO/58/2026 z dnia 24 lutego 2026 r.

(akta kontroli str. 1-20)

¹ Dalej również: „ZGK” lub „przedsiębiorstwo”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

W latach 2022-2025 przedsiębiorstwo zapewniło powszechny dostęp do sieci wodociągowej, niezawodność dostarczania wody w wystarczającej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem, choć w okresie letnim 2023 r. zalecano racjonalne gospodarowanie wodą, szczególnie jej wykorzystywanie do celów bytowych, z jednoczesnym ograniczeniem podlewania trawników, mycia samochodów i napełniania basenów ogrodowych. Dyrektor przedsiębiorstwa podejmował również działania w celu zabezpieczenia urządzeń i sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na wypadek sytuacji kryzysowych, a także ewentualnych działań o charakterze hybrydowym. Przedsiębiorstwo opracowało wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych oraz zrealizowało ujęte w nim działania.

ZGK był organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Wykonywanie badań jakości wody zlecano podmiotowi zewnętrznemu, laboratorium badawczemu o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Regularne kontrole urzędowe jakości wody prowadzone były również przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego⁴ w Zgierzu. O jakości wody przeznaczonej do spożycia informowano mieszkańców Gminy Parzęczew, głównie poprzez zamieszczanie w badanym okresie na stronie internetowej ZGK wyników badań próbek wody pobranych z wodociągów zaopatrywanych przez niego ujęć.

W latach 2022-2025 przedsiębiorstwo nie korzystało (z jednym wyjątkiem) z uprawnień wskazanych w art. 8 ust. 1 pkt 1-4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁵ i nie odcinało wody ani nie zamykało przyłączy kanalizacyjnych.

Pozostałe obowiązki nałożone na ZGK w Parzęczewie w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków nie zawsze były realizowane w sposób prawidłowy i rzetelny. Nieprawidłowościami stwierdzonymi przez NIK były:

- nieopracowanie projektu zmiany obowiązującego Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Parzęczew w związku z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw⁶,
- wydawanie warunków przyłączenia do sieci na podstawie wniosków, które nie zawierały wszystkich wymaganych informacji zgodnie z art. 19a ust. 4 pkt 4 i 5 ustawy o zzw, a także informacji wskazanych w przepisach § 21 ust. 1 pkt Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Parzęczew⁷,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: „PPIS”.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 757, dalej: ustawa o zzw.

⁶ Dz.U. 2020 poz. 471.

⁷ Przyjętym uchwałą Nr L/411/18 Rady Gminy Parzęczew z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Parzęczew, dalej: „Regulamin” lub „regulamin dwioś”.

- nieprowadzenie regularnej kontroli jakości odprowadzanych ścieków bytowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, do czego zobowiązywał art. 9 ust. 3 ustawy o zzw.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

1. Realizacja zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą liczba odbiorców usług dostarczania wody wzrosła z 2430 w 2022 r. do 2547 w I półroczu 2025 r. Łączna ilość dostarczanej wody z czterech⁹ stacji uzdatniania wody¹⁰ oraz jednego przedsiębiorstwa tj. Ozorkowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego¹¹ wynosiła w poszczególnych latach okresu 2022-2025 odpowiednio:

- SUW Parzęczew¹² – 28, 29, 31 tys. m³,
- SUW Chrzęstów – 151, 149, 168, 88 tys. m³,
- SUW Ignacew – 66, 70, 73, 33 tys. m³,
- SUW Orla – 35, 38, 40, 18 tys. m³,
- OPK Ozorków- 10, 12, 13, 5 tys. m³.

Liczba odbiorców usług odprowadzania ścieków bytowych¹³ wzrosła z 233 w 2022 r. do 243 w 2025 r. Odprowadzili oni w poszczególnych latach okresu 2022-2025 (I półrocze) odpowiednio: 23, 24, 26 i 13 tys. m³ ścieków do kanalizacji gminnej.

(akta kontroli str. 21-23, 1494)

1.2. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Parzęczew¹⁴, ZGK obowiązany był:

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę cząstkową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁹ Od 2025 r. - trzech (SUW Parzęczew wyłączona z eksploatacji z dniem 31.12.2024 r.).

¹⁰ Dalej również: SUW.

¹¹ Dalej: OPK.

¹² wyłączona z eksploatacji z dniem 31.12.2024 r.

¹³ Do gminnej sieci kanalizacyjnej nie wprowadzano ścieków przemysłowych.

¹⁴ Przyjętym uchwałą Nr L/411/18 Rady Gminy Parzęczew z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Parzęczew, dalej: „Regulamin”.

- dostarczać odbiorcom wodę pod odpowiednim ciśnieniem w przyłączy, nie mniejszym niż 0,25 MPa mierzonym na najbliższym hydrancie od włączenia do sieci, w ilości określonej w warunkach przyłączenia nieruchomości,
- odbierać ścieki w sposób ciągły i niezawodny w ilości określonej w warunkach przyłączenia nieruchomości.

Regulamin określał również obowiązek poinformowania odbiorców przez ZGK w sposób zwyczajowo przyjęty, o planowanych przerwach lub ograniczeniach w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków. Nie został on jednak dostosowany do zmienionych na mocy ustawy o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw przepisów ustawy o zzw (szczegółowy opis znajduje się w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

W przypadku przerw trwających dłużej niż 24 godziny, ZGK obowiązany był do zapewnienia zastępczego punktu poboru wody. Natomiast w przypadku nagłych niedotrzymań ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do kanalizacji ścieków, ZGK miał obowiązek niezwłocznego poinformowania odbiorców o rodzaju zakłóceń i przewidywanym czasie ich trwania. ZGK zobowiązał się również do zastosowania wszelkich dostępnych sposobów dla złagodzenia tych potencjalnych uciążliwości dla Odbiorców usług.

W okresie objętym kontrolą przedsiębiorstwo podejmowało działania w celu zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, w szczególności poprzez dokonywanie przeglądów i bieżącej konserwacji. System wodociągowych z poszczególnych SUW był ze sobą połączony oraz dodatkowo wspomagany zakupem hurtowym wody z OPK w Ozorkowie. Układ taki pozwalał w sytuacjach awaryjnych czy kryzysowych na wyłączenie pojedynczej stacji i zapewnienie dostaw wody dla wszystkich odbiorców. Stacje oraz główne oczyszczalnie ścieków były wyposażone w agregaty prądotwórcze, a tym samym niewrażliwe na czasowe przerwy w dostawie energii elektrycznej.

ZGK w Parzęczewie w latach 2022-2025 dokonywał przeglądów wszystkich hydrantów, w trakcie których dokonywano sprawdzenia ich stanu technicznego, oznakowania, poprawności otwierania zasuw przed hydrantowych oraz pomiarów wydajności, ciśnienia statycznego i dynamicznego (obydwa parametry nie spadały poniżej 1 bara). W badanym okresie nie stwierdzono sytuacji braku dostępu do wody bieżącej w okresie letnim przez użytkowników sieci.

W latach 2022-2025 nie stwierdzono w okresie letnim zgłoszeń o braku dostępu do wody bieżącej. Jak wyjaśnił Dyrektor ZGK jedynie w czerwcu 2023 roku, z powodu trwających upałów, sytuacja była trudna. Wszystkie Stacje Uzdatniania Wody, w czasie wzmożonego poboru wody, pracowały na poziomie 90% swojej wydajności. Jednak ciągłość dostawy wody była zapewniona w wymaganej ilości i wymaganym ciśnieniu. Mając jednak na uwadze, iż taki stan rzeczy może się pogłębiać, z ostrożności postępowania, zdecydowano się na wydanie komunikatu z prośbą do odbiorców, o racjonalne korzystanie z wody podczas narastającej suszy. Informację przekazano mieszkańcom, zamieszczając komunikat na stronie internetowej, oraz poprzez rozesłanie SMS-ów masowych do wszystkich odbiorców usług, będących w bazie ZGK.

(akta kontroli str. 24-40, 1489, 1495-1497)

W latach 2022-2025 w jednostce nie prowadzono rejestru awarii sieci wodociągowej. W okresie tym nie wystąpiły krytyczne awarie na stacjach uzdatniania wody oraz sieci wodociągowej powodujące wyłączenie całej stacji lub sieci z eksploatacji, uniemożliwiające zapewnienie ciągłości świadczonych usług. W badanym okresie wystąpiło 19 zdarzeń, które miały charakter eksploatacyjny, np. awaria zasuw, nieszczelny wodomierz, roboty konserwacyjne, wymiana membrany lmera na przyłączy. ZGK na bieżąco podejmował działania zmierzające do ich usunięcia – w żadnym wypadku nie było konieczności zapewnienia zastępczych punktów poboru wody, ponieważ czas trwania tych awarii nie przekraczał 12 godzin. Dyrektor ZGK wyjaśnił, że awarie miały charakter punktowy i były usuwane w ciągu jednego dnia roboczego.

W przypadku planowanych przerw w dostawie wody informacja przekazywana była mieszkańcom za pośrednictwem komunikatów SMS, strony internetowej ZGK oraz poprzez ogłoszenia rozmieszczane na terenie miejscowości Parzęczew oraz w lokalnych sklepach. Z analizy portalu internetowego Urzędu Miasta i Gminy Parzęczew¹⁵ wynika, że zamieszczane na nim były powiadomienia o planowanych przerwach w dostawie wody z powodu prac remontowych bądź przebudowy sieci - w żadnym przypadku nie przekraczały one 12 godzin.

(akta kontroli str. 1490, 1495-1497)

W przedsiębiorstwie funkcjonowały poniższe procedury i instrukcje eksploatacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych:

- instrukcje oraz dokumentacja techniczno-rozruchowa poszczególnych urządzeń wchodzących w skład Oczyszczalni Ścieków¹⁶ w Chociszewie, OS w Parzęczew, OS Piaskowice, SUW w Chrzęstowie, SUW Ignacew Folwarczny, SUW Parzęczew, SUW Orła,
- instrukcje obsługi oraz instrukcję technologiczną m.in.: OS: Chociszew, Parzęczew, SUW Ignacew Folwarczny,
- instrukcja obsługi poszczególnych urządzeń (np. szaf zasilająco-sterowniczych, podwodnych agregatów pompowych, naziemnej studni głębinowej), a także zespołów prądotwórczych (agregatów).

Powyższe dokumenty wskazywały potencjalne sytuacje krytyczne i awaryjne oraz sposoby postępowania w przypadku ich wystąpienia.

W ZGK sporządzono również cztery odrębne opracowania¹⁷ „Analiza ryzyka dla ujęcia wód podziemnych” dla SUW w Chrzęstowie Wielkim, Parzęczewie, Orła i Ignaciewie Folwarcznym. Podstawowym celem tych dokumentów była identyfikacja zagrożeń oraz stwierdzenie konieczności ustanowienia strefy ochrony bezpośredniej lub strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla ujęcia wody.

¹⁵ [Gmina Parzęczew - Oficjalna strona Urzędu Miasta i Gminy Parzęczew](#)

¹⁶ Dalej: OS.

¹⁷ W 2022 r.

W wyniku dokonanej analizy ryzyka nie stwierdzono konieczności wyznaczenia terenu ochrony pośredniej ujęć¹⁸. Na podstawie przeprowadzonych analiz nie zidentyfikowano znaczących źródeł zagrożeń mających wpływ na jakość pobieranej wody podziemnej.

W Gminnym programie Zarządzania Kryzysowego w Gminie Parzęczew opracowanym w 2010 r. i obowiązującym w okresie objętym kontrolą określono problematykę uruchamiania sił i środków w zakresie dostaw wody w sytuacjach kryzysowych. Szczegółowo określono procedurę postępowania w sytuacji wystąpienia zdarzenia polegającego na zatruciu wody w wodociągach oraz realizację niezbędnych czynności przywracających zdatność wody do spożycia czy uruchomienie dowodu wody pitnej ze źródeł zastępczych.

W zakresie bezpieczeństwa informatycznego, w 2025 r. w ZGK przeprowadzono audyt informatyczny, w wyniku którego sformułowano zalecenia. Jak wyjaśnił Dyrektor ZGK audyt został wykonany w aspekcie narastającego zagrożenia cybernetycznego, związanego z obecną sytuacją geopolityczną. Wykonanie pogłębionego audytu zabezpieczeń, planowane jest do wykonania w 2026 r., przez firmę zewnętrzną. Jednak takie działanie jest uwarunkowane zabezpieczeniem lub pozyskaniem dodatkowych środków finansowych i zostanie wykonane w trakcie wspólnego działania z Gminą Parzęczew.

(akta kontroli str. 44-600, 739-840, 1498)

1.3. Zgodnie art. 21 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę ZGK opracował wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021-2025 na obszarze działania ZGK w Parzęczewie będących w jego posiadaniu, w którym określił m.in.: planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach, przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków, nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach oraz sposoby finansowania planowanych inwestycji. Ww. plan został przedłożony Wójtowi Gminy Parzęczew w dniu 6 października 2020 r., a uchwalony w dniu 29 października 2020 r.¹⁹

Plan spełniał wymagania określone w art. 21 ust. 1 ustawy zzw oraz warunki określone w art. 21 ust. 3 ustawy zzw, tj. były zgodne z kierunkami rozwoju miasta Parzęczew określonymi w strategii rozwoju gminy Parzęczew²⁰ oraz planami ogólnymi miejscowego zagospodarowania przestrzennego miasta.

W wieloletnim planie inwestycyjnym ZGK ujęto osiem zadań związanych m.in. z modernizacją stacji uzdatniania wody, rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, wdrożeniem systemu odczytu radiowego wodomierzy, likwidacją SUW w Parzęczewie, likwidacją OS w Piaskowicach i modernizacją pompowni ścieków, których planowana wartość wyniosła 3 585,4 tys. zł. Nakłady poniesione w okresie objętym kontrolą na realizację ww. zadań wyniosły łącznie 10 080,6 tys. zł. Źródłami finansowania zadań były środki własne ZGK oraz Gminy Parzęczew, środki zewnętrzne

¹⁸ Nakazy, zakazy i ograniczenia dotyczące użytkowania gruntów oraz korzystania z wód na terenie ochrony bezpośredniej wynikały wprost z art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960).

¹⁹ Uchwała nr XXVI/226/20 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 29 października 2020 r.

²⁰ Uchwała nr XLVIII/390/22 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 31 maja 2022 r.

KPO, Polski Ład, środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

W badanym okresie w ramach wykonania Planu zrealizowano wszystkie zaplanowane inwestycje (jedną w sposób alternatywny). Jak wyjaśnił Dyrektor ZGK w zakresie likwidacji oczyszczalni ścieków Paręczew-Piaskowice ostatecznie dokonano jej modernizacji z uwagi na perspektywę powstania osiedla mieszkaniowego w rejonie oczyszczalni oraz możliwych źródeł pozyskania środków zewnętrznych w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład oraz Programu Inwestycji Strategicznych.

(akta kontroli str. 841-847, 1499-1630)

1.4. ZGK w Paręczewie wydawał terminowo (zgodnie z art. 19a ust. 1 ustawy o zzw) warunki przyłączenia do sieci²¹ gminnej na podstawie złożonych wniosków lub uzasadniał odmowę ich wydania. Odbywało się to jednak na podstawie niekompletnych wniosków (szczegółowy opis znajduje się w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

ZGK dokumentowało odbiory przyłączy zgodnie z § 24 ust. 2 regulaminu dwioś, tj. poprzez sporządzenie protokołu odbioru przyłącza stanowiącego potwierdzenie prawidłowości jego wykonania i dopuszczenia do eksploatacji.

(akta kontroli str. 1176-1239, 1492, 1523-1553)

1.5. Kontrolowana jednostka prowadziła regularną wewnętrzną kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i podejmowała działania w przypadku jej nienależytej jakości. Kontrola ta odbywała się zgodnie z zaakceptowanymi corocznie przez PPIS w Zgierzu harmonogramami badań wody. Laboratorium wykonujące badania na zlecenie ZGK posiadało wystawioną corocznie decyzję zatwierdzającą system jakości badań wody, przez właściwego miejscowo PPIS.

Parametry objęte monitoringiem były zgodne z częścią A i B załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi²² w sprawie jakości wody. Działania prowadzono zgodnie z częstotliwością nie mniejszą niż określona w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia. Dodatkowe badania przedsiębiorstwo wykonywało w przypadku pogorszenia jakości wody, po podjęciu działań naprawczych, realizując tym samym dyspozycję § 6 pkt 1c. rozporządzenia.

Ponadto, w 2022 r. ZGK wykonał badania promieniotwórczości wody przeznaczonej do spożycia ze wszystkich ujęć, zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia. Wyniki badań stężenia trytu oraz izotopów radu nie przekraczały granic wykrywalności określonych w załączniku nr 6, pkt C rozporządzenia. Tym samym przedsiębiorstwo było obowiązane wykonać kolejne badania w tym zakresie za pięć lat (§ 15 ust. 2 rozporządzenia). Wyniki badań ZGK przekazywał PPIS w Zgierzu, choć stwierdzono

²¹ Ustaleń dokonano na podstawie 12 losowo zbadanych wniosków, o przyłączenie do sieci wodociągowej (11 szt.) i jednego do sieci kanalizacyjnej. W okresie objętym kontrolą nie było wniosków dot. przyłączy kanalizacyjnych, którymi odprowadzane były ścieki przemysłowe. W dwóch przypadkach odmówiono wydania warunków przyłączenia.

²² Dz. U. poz. 2294, dalej: „rozporządzenie w sprawie jakości wody” lub „rozporządzenie”.

siedem²³ przypadków nieposiadania dokumentacji²⁴ potwierdzającej poinformowanie PPIS i Wójta/Burmistrza²⁵ o wystąpieniu przekroczeń parametrów mikrobiologicznych w próbkach wody w ramach kontroli wewnętrznej jakości wody. Dyrektor ZGK wyjaśnił, iż o występujących przekroczeniach parametrów wody uzdatnionej, ZGK w Parzęczewie informował PPIS w Zgierzu oraz Wójta/Burmistrza Gminy Parzęczew, ustnie lub telefonicznie. W przypadku każdorazowego przekroczenia parametrów wody uzdatnionej, przeprowadzana była analiza potencjalnych przyczyn jego wystąpienia, ocena zagrożenia dla odbiorców, oraz wdrażany był program naprawczy. Wykonywana była szczegółowa inspekcja sieci wodociągowej, Stacji Uzdatniania Wody oraz ujęć wody, mająca na celu wykrycie możliwych źródeł zanieczyszczenia. Wykonywane było też płukanie sieci. W przypadku stwierdzenia przekroczeń, pobierane były każdorazowo próbki kontrolne. Wyniki badań kontrolnych, powtórnych były pozytywne.

(akta kontroli str. 1240-1488, 1637-1641)

1.6. Jednostka nie prowadziła kontroli jakości odprowadzanych ścieków bytowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, co stanowiło naruszenie art. 9 ust. 3 ustawy o zzw (szczegółowy opis znajduje się w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora ZGK kontrola ilości ścieków bytowych odbywała się na podstawie odczytu wodomierzy głównych, a wszyscy odbiorcy usług zakresie odprowadzenia ścieków, byli rozliczeni za ilość odprowadzonych ścieków na podstawie zużycia wody określonego zgodnie ze wskazaniami wodomierza głównego.

(akta kontroli str. 1631-1633)

1.7. Przedsiębiorstwo nie korzystało z uprawnień wskazanych w art. 8 ust. 1 pkt 1, 3-4 ustawy o zzw i nie odcinało dostawy wody oraz nie zamykało przyłączy kanalizacyjnych w określonych tam przypadkach, ponieważ:

- nie wystąpiła sytuacja wykonania przyłączy niezgodnie z przepisami prawa,
- nie stwierdzono nielegalnego poboru wody lub odprowadzania ścieków,
- nie badano jakości odprowadzanych ścieków, zatem nie było możliwe stwierdzenie przesłanki niespełnienia przez nie wymagań,
- nie stwierdzono celowego uszkodzenia lub pominięcia urządzenia pomiarowego.

²³ W próbce z 2.08.2022 r. (sprawozdanie z 5.08.2022 r.) – bakterii coli: 1 jtk, Escherichia coli: 1 jtk (punkt czerpalny w kuchni, Wodociąg Orla), w próbce z 16.02.2023 r. (sprawozdanie z 19.02.2023 r.) – mętność: 3,7 NTU (punkt czerpalny w pomieszczeniu socjalnym, Wodociąg Parzęczew), w próbce z 21.02.2023 r. (sprawozdanie z 24.02.2023 r.) – bakterii coli: 1 jtk (punkt czerpalny w pomieszczeniu socjalnym, Solca Wielka, Szkoła), w próbce z 7.08.2024 r. (sprawozdanie z 20.08.2024 r.) – żelazo: 250 µg, mętność 3,7 NTU, ogólna liczba mikroorganizmów mniej niż 300 jtk (punkt czerpalny wody podawanej do sieci -kran SUW Parzęczew), w próbce z 7.02.2024 r. (sprawozdanie z 10.02.2024 r.) – mętność: 7,4 NTU (punkt czerpalny wody podawanej do sieci -kran SUW Parzęczew), w próbce z 11.02.2025 r. (sprawozdanie z 14.02.2025 r.) – ogólna liczba mikroorganizmów 250 jtk (punkt czerpalny wody przed domem -kran Mikołajew), w próbce z 11.02.2025 r. (sprawozdanie z 14.02.2025 r.) – ogólna liczba mikroorganizmów mniej niż 300 jtk (sanitariat, punkt czerpalny -kran, Ignacew Rozlazły). NIK wskazuje, że przedsiębiorstwo podjęło niezwłocznie działania zmierzające do zapewnienia właściwej jakości wody, a kolejne badania wykonywane w poszczególnych ww. punktach potwierdziły jej przydatność do spożycia.

²⁴ PPIS w Zgierzu o tych przypadkach został poinformowany ustnie lub telefonicznie. Po zapoznaniu się ze sprawozdaniami z badań próbek wody, każdorazowo stwierdził „przydatność wody do spożycia przez ludzi”.

²⁵ Od 2024 r. w związku z uzyskaniem praw miejskich.

Zaległości odbiorców usług (należności wymagalne) za poszczególne lata okresu 2022 – 2025 (IV kwartał) wyniosły odpowiednio: 42,2, 39,0, 54,9 i 33,0 tys. zł. W badanym okresie ZGK nie posiadał odbiorców usług, u których suma należności za dostawę wody przekraczała 5 tys. zł²⁶ za pełne dwa okresy obrachunkowe. W badanym okresie wszczęto 9 procedur w zakresie odcięcia wody (z uwagi na brak nieuiszczenia należności za dwa pełne okresy obrachunkowe) i w przypadku ośmiu z dziewięciu odbiorców nie dokonano odcięcia, z uwagi na złożenie przez dłużnika wniosku o rozłożenie płatności na raty, natomiast w jednym przypadku dokonano odcięcia dostawy wody (odbiorca zaprzestał korzystania z dostaw wody)²⁷.

(akta kontroli str. 948-1175, 1631-1633)

1.8. W latach 2022-2025 ZGK w Parzęczewie skierowało jedno zawiadomienie²⁸ do organów ścigania w związku z podejrzeniem popełnienia wykroczenia, o którym mowa w art. 28 ust. 2 pkt 2 ustawy o zzw. Jedyny zidentyfikowany przez ZGK przypadek dotyczył jednorazowego braku uniemożliwienia przez odbiorcę wstępu na posesję w celu wykonania przez ZGK zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego. W dniu 27 września 2024 r. dokonano wymiany wodomierza głównego oraz podwodomierza – sprawa została załatwiona polubownie²⁹.

(akta kontroli str. 919-947)

1.9. W latach 2022-2025 ZGK w Parzęczewie był kontrolowany przez:

- a) WIOŚ w Łodzi, który skontrolował przestrzeganie warunków dotyczących ilości pobieranej wody, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i pozwoleniach zintegrowanych (kontrole w 2024 i 2025 r.) oraz przestrzeganie warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi (kontrola w 2025 r.) - stwierdzając brak naruszeń w ww. zakresie,
- b) PGW Wody Polskie, które w 2023 r. skontrolowało korzystanie z wód, ochronę zasobów wodnych oraz przestrzeganie warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie przepisów prawa - stwierdzając brak naruszeń w ww. zakresie,
- c) Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Zgierzu - coroczne, regularne kontrole w ramach sprawowania nadzoru nad jakością wody, stanem sanitarnym obiektu, dezynfekcją wody - nie stwierdzono uchybień i nie wskazano zaleceń pokontrolnych,
- d) Komisję Rewizyjną Rady Gminy w Parzęczewie - coroczna kontrola funkcjonowania ZGK w obszarze zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków - nie stwierdzono uchybień i nie wskazano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 848-918, 1622-1630)

1.10. Dyrektor ZGK wskazał, że problemem ZGK będzie brak środków finansowych na dostosowanie przedsiębiorstwa do wymogów dyrektywy w sprawie jakości wody do spożycia³⁰ (w tym m.in. monitorowania nowych parametrów zanieczyszczeń, udoskonalenia technologii

²⁶ Próg przyjęty do szczegółowego badania próby przez NIK.

²⁷ Zawiadomienie zawierało wskazanie zastępczego punktu poboru wody i zostało wysłane do dłużnika co najmniej 20 dni przed planowanym terminem odcięcia wody. Zostało skierowane do m.in. PPIS oraz Wójta Gminy Parzęczew.

²⁸ W dniu 9 kwietnia 2024 r.

²⁹ Zniknęły przesłanki do wykonania odcięcia wody, a w konsekwencji wskazania zastępczego punktu poboru wody.

³⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 435 z 23.12.2020, str. 1).

uzdatniania wody, oceny wielkości strat wody, zarządzania wyciekami wody). Wyjaśnił również, że inwestycje niezbędne do wdrożenia powyższych wymagań³¹ będą musiały polegać na: wprowadzeniu dodatkowej dezynfekcji na trzech ujęciach wody w zakresie lamp UV (koszt ok. 450 tys. zł.), wprowadzeniu dodatkowego, rozszerzonego monitoringu (koszt ok. 20 tys. zł na rok) wykonaniu i wdrożeniu oceny ryzyka oraz modernizacji systemów IT (koszt około 150 tys. zł), a ich wdrożenie będzie uzależnione od pozyskania funduszy zewnętrznych, dedykowanych na tego typu prace, związane z wdrożeniem nowych przepisów.

(akta kontroli str. 1622-1630)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ZGK nie opracowano projektu zmiany obowiązującego Regulaminu z 2018 r., choć Regulamin ten zawierał postanowienia sprzeczne z obowiązującą w okresie objętym kontrolą ustawą o zzw w zakresie terminów rozpatrywania wniosków o wydanie warunków przyłączenia do sieci (terminy wynikające z art. 19a ust. 1 ustawy o zzw były sprzeczne z terminem wskazanym w § 22 ust. 1 Regulaminu). W myśl art. 35 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy³² rady gmin miały dostosować treść regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązujących na obszarze ich właściwości do znowelizowanych przepisów ustawy o zzw, natomiast samo opracowanie projektu regulaminu należało do obowiązków ZGK, zgodnie z art. 19 ust 1 ustawy o zzw. Nieopracowanie projektu nowelizacji Regulaminu NIK uznaje za nierzetelne.

Dyrektor ZGK wyjaśnił, że brak aktualizacji Regulaminu do obowiązujących w tym zakresie przepisów, wynikał z przeoczenia ze strony ZGK. W ramach działań naprawczych, ZGK w Parzęczewie podejmie niezwłocznie czynności, polegające na przygotowaniu propozycji nowego regulaminu dostarczania wody i ścieków, dostosowanego do aktualnie obowiązujących zapisów ustawy zzw i złożeniu do Rady Gminy w Parzęczewie.

(akta kontroli str. 1642-1646)

2. Wnioski o wydanie warunków przyłączenia (we wszystkich 12 zbadanych przypadkach), na podstawie których wyznaczony pracownik ZGK przygotowywał warunki techniczne przyłączenia, były niekompletne, ponieważ nie zawierały wszystkich danych wymaganych zgodnie z art. 19a ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, w tym:

- dobowego zapotrzebowania na wodę i maks. godzinowego (art. 19a ust. 4 pkt 4 ustawy o zzw)³³,

³¹ Ustawa z dnia 26 września 2025 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw, transponująca do polskiego porządku prawnego wymagania dyrektywy, została zawetowana przez Prezydenta RP.

³² Tj. do dnia 19 września 2021 r.

³³ 11 wniosków.

- wielkości ładunku zanieczyszczeń oraz ilości i jakości odprowadzanych ścieków (art. 19a ust. 4 pkt 4 i 5 ustawy o zzw)³⁴.

Ponadto w trzech przypadkach wnioski nie zawierały danych wymaganych zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 6-7 regulaminu dwiós:

- określenia proponowanego terminu rozpoczęcia korzystania z usługi³⁵ (§ 21 ust.1 pkt 7 regulaminu),
- określenia liczby osób stale korzystających z obiektu (§ 21 ust. 1 pkt 6 regulaminu)³⁶.

Powyższe działania NIK ocenia jako nierzetelne.

Dyrektor ZGK wyjaśnił, że brak danych wynikał z niedopatrzenia pracownika zajmującego się obsługą wniosków oraz błędnie przygotowanym wnioskiem o wydanie technicznych warunków zasilania gdzie omyłkowo nie zamieszczono wymaganych danych. W trakcie kontroli NIK, Kierownik ZGK wprowadził nowy wzór wniosku, który zawierał wymagane prawem informacje.

(akta kontroli str. 1176-1239, 1637-1641)

3. W całym okresie objętym kontrolą ZGK nie prowadził regularnej kontroli jakości odprowadzanych ścieków bytowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, do czego zobowiązywał art. 9 ust. 3 ustawy o zzw.

Dyrektor ZGK wyjaśnił, że kontrole takie nie były prowadzone z powodu braku incydentów związanych z dostawą ścieków na nasze oczyszczalnie, których parametry mogły zakłócić proces oczyszczania. Zakład nie przeprowadzał badań ścieków surowych u konkretnych dostawców ścieków w badanym okresie, kierując się przede wszystkim aspektem finansowym. Brak środków finansowych na takie działania. Po analizie stanu faktycznego i prawnego, podjęto działania naprawcze w tym zakresie. Począwszy od roku bieżącego, będą wykonywane ww. badania u dostawców ścieków w zakresie.

(akta kontroli str.1631-1633)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę:

Uwagi

NIK zwraca uwagę na konieczność prowadzenia regularnej kontroli jakości odprowadzanych ścieków bytowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy o zzw.

³⁴ Jeden wniosek dot. przyłącza kanalizacyjnego.

³⁵ Trzy wnioski.

³⁶ Jeden wniosek.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Łódzkiej Delegatury w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Łódź, dnia lutego 2026 r.

Kontroler
Specjalista k.p.
Rafał Piotrowski

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Łódzka Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

/podpisano elektronicznie/